

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

20 martie st. v.

1 aprilie st. n.

Ese în fiecare duminică.

Redacțiunea în

Közép-uteza nr. 395.

Nr. 12.

ANUL XXIV.

1888.

Pretul pe un an 10 fl.

Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$

de an 2 fl. 70 cr.

Pentru România pe an 25 lei.

O frunză 'n vânt.

— Novela de Carmen Sylva. —

(Urmare.)

tunci intră mama ei vitregă, cădu într'un scaun, tipă, plânse și se boci: »O! eu femeie nenorocită!«

De odată observă densa fata tineră: »Pentru tine au fost vorba lui cea din urmă, privirea lui cea din urmă, sărutarea lui cea din urmă! Par că eu n'aș fi fost nimica pentru el și nici anii aceia în cari i-am fost femeie credincioasă; par că nu l'aș fi îngrijit, ziua și noaptea! Tu ai stat între noi, cât a trăit! Tu ai fost totdeauna cea dintâie în inima lui. Tu ai fost stavila pe calea mea între mine și 'ntre el, între copiii mei și 'ntre el și chiar după ce te-a dat per-dării, încă mult timp ț-a dus dorul. Acuma vii pe neașteptate și-mi răpești încă și privirea lui din urmă! E bine, ce să fac acum cu tine?«

Mătușa apucă mâna lsei și simți tremurarea degetelor mici și reci ca ghiața, în mâna ei mare și caldă.

— Eu voi luă pe Isa la mine, — duse ea, — să-mi fie buna mea fetiță, căci nici odată n'am avut norocul, să fi avut un copil.

— Ce jertfire de sine! Ce bunătate! Sper înse, iubita mea cumnată, că nu vei da nici de desamă-gire, nici de nerecunoștință.

— Sper, — duse mătușa cald și strinse tare mânuța, privind în ochii lsei, din cari curgeau incet lacrimi, apoi plânsul o cuprinse cu totul și ea părăsi odaia.

*

În N. fu mare senzațiune când femeia mult stimată, de moralitate strictă, sosi cu nepoța sa devenită orfană.

— La mama lor nu o putea lăsa. aceea-i astfel de persoană. Mama vitregă a tratat-o reu și se dice, că de vr'o doue ori a și fugit dela ea.

Așa vorbeau omenii, priviră curios în trăsura și zăriră niște obrăjori pre frumoși și palidți, cu niște ochi mari și triști, privind mișcător de sub vëlul lung de crepe.

— Me tem să nu capete oftică, fetița, — diceau bătrânii.

În zilele cele dintâi Isa observă, că mătușa adese ori repăși fără voie dela ferestă și dicea cu sprince-nele ridicate: »Au și 'nceput paradele la ferestă!«

În sferșit în fetița tineră se deșteptă curiosita-

tea; fiind singură, se duse la ferestă și zări trei oficeri, cari călăriau pe stradă 'n sus și 'n jos, lăsându-și caii să jöce.

Tocmai, intră mătușa: »Dumnezeule! merge-vei iute dela ferestă! Cum poți sta acolo, lăsându-te să te admire!«

— Eu, mătușă! Me temeam, că oficerii vor căde. Pe mine nu-i nimica de admirat.

O privire neincredetöre fu respunsul. Sub greutatea aceleia Isa înroși și gândi la mama ei vitregă.

În altă și stetea inaintea oglinzii și se privia cu luare aminte.

— O! — strigă mătușa din odaia laterală, — îți plac?

— Ba, mătușă, de fel. Mie-mi plac obrăjorii roșii și ochii veneți și părul intunecos. Cum pot să-mi plac cu niște gene albe?

— Töte sünțeți niște schimosituri! — duse mătușa.

La început liniștea din casă i părea lsei incântătoare, după acele multe sgomote de copii; în curënd inse i deveni tăcută ca mörtea, ceea ce făcea umbră și mai mare dispozițiunii sale nemângăiose. Se simțea nespuse de obosită și adeseori se perdea în niște gânduri fără țintă și fără scop. Singurul ei lucru eră d'a cöse crep pentru pălăria și brațul fratelui seu. Cu o espresiuune curiosă duse ea: »Nimene nu va gândi, că el pörtă numele nostru. Într'aceea i trecea prin inimă o durere, atât de uriașă, ca și potopul asupra unei colibe. Se miră förte, că n'a dispărut cu totul și că trăeșce.

Dar viața acesta eră numai o vegetare. Trecut și viitor i apăreau atât de 'ntunecos, încât gândia, că nici odată n'a cunoscut o oră veselă și că nici odată nu va avé una. Dēcă diminēța se sculă, doria mai bine să se culce erăș. Câte odată se culcă pe pământ, lancedă afară din cale. Odată a scris mumei sale, escusându-și fuga cu mörtea părintelui seu, dar n'a primit nici un respuns.

Mătușa nu putea să vedă acesta oboselă și melancolie. Ea dicea, că acele urmēză numai din lipsa de lucru și făcú o strictă împărțire de și, în care se cuprindea instrucțiunea în limba engleză și franceză, alt ceva nimic, căci Isa e mare și de bună sēmă a invēțat destul. Și Isa nu cuteză să mărturisescă gradul neșciinței sale. Ea trebuia să cetescă ore incheiate mătușei, mai fără nici o alegere, din biblioteca unchiului colonel. Nimic reu nu putea să fie acolo, așa ceva el nu suferia la sine.

Amëndoue ședeau și cetiau istorii de resboiu și

Frideric III, împératul Germaniei.

trece familiar brațul în giurul gâtului seu, sprijinindu-se pe el.) Ce motiv avea contesa ca să-mi jöce o astfel de festă?

Figaro. Pe legea mea, stăpâne, dta trebuie să-l cunoști mai bine decât mine.

Contele. Eu o îngrijesc în toate privințele, și-i fac atâtea presente.

Figaro. I faci presente, dar îi ești necredincios . . . când n'avem ce ne trebuie, prisosul e de prisos.

Contele. Dar altă-dată tu îmi spuneai totul.

Figaro. Și acum, nu-ți ascund nimic.

Contele. Cât ț-a dat contesa, ca să-mi joci o astfel de frasă?

Figaro. Cât mi-ai dat dta ca s'o sustrag din mâinile doctorului? Ascultă stăpâne, nu căută să umilești pe omul ce te slujește bine, căci ai pute face din el un servitor foarte pizmaș . . .

Contele. (Ridicându-și brațul de pe gâtul lui Figaro.) Dar pentru ce există totdeauna ore cari misteruri în tot ceea ce faci și ce vorbești tu?

Figaro. Pentru că cel ce caută misteruri și intrigi, le zărește pretutindenea.

Contele. Te-am văzut de sute de ori pășind în spre noroc, și nici odată n'ai căutat să mergi pe calea cea dreaptă.

Figaro. Hei! ce vrei! totă glöta alergă tot după noroc; fiecare tipenie de om voește să-l ajungă mai îngrabă; toți cată a se întrece, se împing, se ghiontesc, se restorn; ajunge cine pöte, și remășița e călcată, zdrobită sub picioare. Astfel, totul acum s'a sfărșit; pentru mine unul, renunț de a mai alergă după noroc.

Contele. (Aparte.) A! etă ceva nou!

Figaro. (Aparte.) De-acu e rëndul meu. (Tare.) Escelența vöstră s'a miluit a-mi da postul de portar al castelului, o pozițiune foarte însemnată. Într'adevăr, nu voi pute fi curierul interesantelor depeșe politice, nu voi mai înbuzunări sute de bacșișuri, — dar în schimb, voi trăi fericit în fundul Andaluziei, cu femeiușca mea . . .

Contele. Cine te-ar împiedecă să n'o iei la Londra?

Figaro. A! . . . ar trebui s'o părăsesc așa de des, — încât m'aș sătură până n gât de căsătorie . . .

Contele. Decă te vei silii și te vei instrui, — într'o di te voi pute înaintă ca copist într'unul din biurourile ambasadei.

Figaro. Trebuie öre instrucțiune seu spirit pentru a înaintă? Iți bați joc de mine, stăpâne. Cu cât vei fi mai nătâng și mai tărător, cu atât vei ajunge mai îngrabă la tot ce-ți va trece prin minte.

Contele. Nu ț-ar trebui decăt să studiezi puțin cu mine, politica . . .

Figaro. O știu din scörtă în scörtă.

Contele. Ca și limba engleză, fondul . . .

Figaro. Da, și nu me laud de loc. N'ai decăt să te prefaci că nu șcii nimic din cele ce șcii; să șcii tot ceea ce nimene și chiar însu-ți nu șcii; să înțelegi ceea ce nu se pöte înțelege; să n'auđi ceea ce se aude; să poți tot ceea ce nu ești în stare; — să ascunđi cu cea mai mare pază secretele cari nu există; să stai închis în odaie, — ocupându-te a-ți tăia unghiile seu condeiele, și să pari profund, când nu ești, precum se đice, decăt gol și spart: să joci bine seu reu rolul unui personaj ilustru, să improșcii o droie de spioni și să pensionzi toți vagabunđii, să rupi pecetele, să deschii scrisorile străine, și să încerci a innobilă mojiția mijlöcelor prin importanța obiectelor — etă totă, deplina, marinimösa politică! da, asta e, pe sufletul meu.

Contele. A! ai descris într'adevăr intriga, dar nici de cum politica.

Figaro. Intrigă, politică, di-i cum îți va plăcé; dar fiind că eu le consider pe amöndoue vere primare, nu me opun pentru diferința ce vrei a le da.

•Imi place mai bine a mea drăguță.

•Tra la i la! Tra la i la!

cum đice cãntecul bunului rege.

Contele (Aparte) El stăruie să remăe, înțeleg . . . Susana m'a trădat. (Tare.) Așă dar, tu nădăjdueschi să câștigi procesul ce ai cu Marcelina?

Figaro. (Aparte.) O să-i dau bani pe muiere. (Tare.) Cum, conte, m'ai pute dta condamnă, că refuz să iau de nevastă pe o fată bėtrănă, când Escelența vöstră, ne suffă din palmă pe töte cele tinere?

Contele (Ridător.) La tribunal, magistratul trebuie a-și uită personalitatea sa, și să nu se mai gândescă decăt la hotăröirea ce va trebui s'o deie.

Figaro. Ei! hotăröirile sünd totdeuna indulgente pentru cei mari, și aspre de tot pentru cei mărunți.

Contele. Cređi öre, că glumesc?

Figaro. Hei! cine șcie, stăpâne? Tempo e galant uomo, đice Italianul și đice totdeuna adevărul. Timpul numai imi va pute face cunoscut cine-mi voește binele seu reul.

Contele. (Aparte) Vėd c'a aflat totul. Are să se însöre cu baba.

Figaro. (Aparte.) Struna se intinde reu!

Un lacheu. (Intră, anunțând.) Don Gusman, Inghite gălușcă.

Contele. Inghite . . . ?

Figaro. Gălușcă! — e tocmai judecătorul ordinar, locotiitorul scaunului, înțeleptul orașului . . .

Contele. Să mai aștepte! (Lacheul ese.)

Figaro. (Remăne un moment privind pe conte, care stă visător.) Stăpâne, mai ai ceva de poruncit?

Contele. (Trezindu-se.) Eu? Adă! să se aranjeze acest salon pentru audiența publică.

Figaro. Dar nu-i mai lipsește nimic. Jilțul cel mare pentru dta, scaune sdravene pentru înțelepți, scăunașul grefierului, doue bănci pentru avocați, și dușamelele întregi pentru onorabilul auditor și cinstita opinie publică. Așă dar, me duc să-mi caut de treburi. (Ese.)

Contele. (Singer.) Ce gură nesfărșită! Ah tãlharule! și tu hoțöico! V'ați înfeles împreună ca să ve rideți de mine! Puteți fi amici, puteți fi amanți, puteți fi tot ce ve va plăcé, dar cât pentru nuntă . . .

Scena IV.

Susana, Contele.

Susana. (Găfăind.) Stăpâne! stăpâne!

Contele. (Cu umor.) Ce este, dră?

Susana. Dar ești mănios . . .

Contele. De sigur că voești ceva?

Susana. (Timid.) Stăpăna mea a fost apucată de niște vapori . . . și alergam să ve cer flaconul cu eter . . .

Contele. Etă-l . . . și ai face bine să mai păstrezi și pentru tine puțin eter.

Susana. Dar femeile de starea mea pot fi apucate de vapori? acēsta-i o bolă nobilă care nu se ivește decăt în etacuri.

Contele. Dar o logodnică aprinsă ce-și perde pe viitorul seu . . .

Susana. Plătind inse pe Marcelina cu zestrea ce mi-ai făgăduit . . .

Contele. Eu, ț-am făgăduit? eu?

Susana. (Plecând ochii.) Așă, mi se pare c'am auđit.

Contele. Da, dec'ai fi voit să me ascuți în totul . . .

(Va urmă.)

N. A. Bogdan.

Serate literare și musicale 'n Lugoș.

Sunt acum vro doi-trei ani, de când zidind comuna bisericăscă gr. ort. rom. otelul »Concordia« din Lugoș, Reuniunea română de lectură s'a inlojat in sala frumoșică a acestui otel. După multă vreme casina română in fine i-și află un loc mai potrivit scopului și chemării sale.

De loc la început, încă in érna anului 1886 bătrânii începură a arangia diferite serate, cari aveau mai mult caracter privat și tindeau numai la intrunirea prietenăscă a familielor românești. In anul viitor cei mai tineri, îmbărbătați de bătrâni și in legătură cu Reuniunea de cântări, arangiară mai multe petreceri, care de care mai frumoșe.

In tómnă anului trecut inse rolul de arangiatori se strămută cu totul. Amabilele domnișóre de aici, la impulsul trei Elena Radulescu, se consfătuiră și constituindu-se in o societate provisorică a domnișórelor din Lugoș, luară asupra lor gréua sarcină de a arangia in fiecare sâmbătă séra o serată literară și a griji astfel de cultivarea vieții sociale.

Nu am intenția, dar nici nu pot, ca in raportul meu să descriu și să arăt, cu cât succes au știut domnișórele noastre să-și impliněscă chemarea lor, ci voi să me restring numai la o scurtă resumare și la amintirea ultimei serate din 17 martie, care a fost o mândră coronă a unei activități rare.

Incepând dela 5 novembre 1887 st. n. și până ađi societatea domnișórelor a arangiat 20 de serate literare, — regulat in fiecare sâmbătă séra câte una. Cât de frumoșe, de plăcute și variate au putut fi aceste serate adevărat literare, se póte deduce și din materialul programelor publicate și in »Familia.« Să luăm in considerare și aceea, că aceste serate s'au arangiat totdeuna cu intrare liberă și că fiecare óspe a fost totdeuna bine vėđut. — și ne vom convinge, că aceste petreceri au trebuit să fie dintre cele mai plăcute, familiare și fără nici un lucș.

Mica cėtă a domnișórelor, după primul debut, numai decăt s'a mărit așa, că se intreceau care pe care, ca să ia parte la lucrarea sa frumoșă. Sub presidența trei Elena Radulescu au conclucrat la aceste serate pân la sfărșit: dnele C. Bredicean, A. Șerban, R. Peștean, I. Gurguț, — drele C. Ianculescu, E. Cosgaria, S. Maior, A. Maior, L. Vlad, S. Stefani, T. Nedelcu, E. Teodori, S. Popovici, M. Wiltschek, S. Barbu, S. Florescu, G. Paraschievici și dnii C. Bredicean, frații Tiberius și Caius Bredicean, dr. A. Oprea, dr. St. Petrovici, dr. D. Florescu, dr. G. Dobrin, S. Popet, A. Peștean, A. Tuculia, I. Czegka iun., S. B. Popovici, A. Palco, N. Proștean, A. Cosgaria.

Fiecare serată a fost totodată și o adevărată producție literară-musicală, căci in tótă séra s'a cântat cu gura și din pian, s'a declamat și cetit câte o scriere originală, ba s'a și represintat patru piese teatrale »Loteria«, »Tigrul bengalic«, »Cum se îmbetă lumea cu apă rece« și »Cinel-cinel.« Ca mărăgăritare ale acestui repertoar nu putem a nu aminti și cele patru tablouri »Anul vechiu«, »Anul nou«, »Secerătorii« și »Omăgiele muselor.«

După acestea fie-mi permis, ca in fugă, să me ocup cu serata din 17 martie, prin care cu ocaziunea ultimului carnaval societatea domnișórelor s-a incheiat activitatea de anul acesta. Imi cer scusele, de cumva

ici-cólea nu voi izbuti să schitez destul de esact frumusețile acestei seri unice in felul seu.

De și nu se făcuse nici o invitare specială, sala casinei eră indesuită de public ales. Toți așteptau cu incordare inceputul, căci observaseră, că domnișórele nóstre voesc să incheie pe cât se póte mai impunător șirul seratelor de pân' aci.

Mai întei s'a represintat piesa »Cinel-cinel« comedie de V. Alecsandri, in care au debutat: drele E. Cosgaria, C. Ianculescu, T. Nedelcu, S. Barbu, S. Florescu, G. Paraschievici și dnii dr. D. Florescu, A. Peștean, ér ca țerani dna A. Șerban, drele E. Radulescu, L. Vlad dimpreună cu dnii dr. St Petrovici, dr. G. Dobrin și T. Bredicean.

Aplausele frenetice au lost cel mai bun semn, că piesa a reușit peste așteptare. O »Florică« incântătoare ca dra Ianculescu; o »Smarandiță« impunătoare și drăgalașă ca dra Cosgaria; un »Graur« naiv ca dl dr. Florescu și un »boer« original ca dl Peștean, rar putem afla. Nu mai puțin perfect a fost și jocul țerancelor și țeranilor. — Eră ceva feeric, a privi scepa ultimă: Hora cântată și jucată cu multă desteritate de diletanții nóștrii; — le stătea de minune domnișórelor nóstre ca țerăncuțe, — nu mai puțin originali erau dnii in opinie și suman.

După represintare a urmat tabloul »Secerătorii.« O icónă idilică, ce represintă întórcerea secerătorilor dela câmp și primirea ospitală in curtea gazdei. Dl S. Popet cu dna Șerban au lost o păreche frumoșică de bătrâni, cari incungiuerați de nepoți (dl T. și C. Bredicean, A. Cosgaria, drele Peștean și Jurca,) cu dragostea caracteristică a românului așteptau flacăii și fetele vesele (dra Florescu, Barbu, Vlad, Paraschievici și dnii dr. Florescu, dr. Petroviciu) se apropiiau cântând și jucând după fluerul cimpoiașului (dr. Dobrin.) Regina »Secerătorilor« (dra Cosgaria,) frumoșă ca o đină de primăveră séu ca Iléna-Cosinzana din povești, de sub un sноп de spice intindea gazdelor o cunună. Cóșe, secure, furci, greble ș. a. instrumente de câmp, emblemele plugarului nostru, in grupe fantastice erau aședate impregriul prosceniului. Cel ce a avut fericirea să vėdă acest tablou iluminat de focul bengalic, va simți mai mult decăt ce póte descrie péna despre frumos!

După acest tablou, dșóra Elena Radulescu, conducătórea micei dar bravei trupe de diletanți, a rostit următórele cuvinte, cari stăteau așa de bine nu numai unei domnișóre:

»Dómnelor, domnișórelor și domnilor!

»Secerătorii veseli prin doine, cantece din cimgoi și chiuituri, i-și exprimă bucuria, că secerișul cu rod mănos le-a incununat ostenelele.

»Reuninnea română de lectură din loc intre altele are de scop: cultivarea vieții sociale și inrădăcinarea bunelor relațiuni intre membrii sei. In servițiul și spre ajungerea acestui scop frumos ne-am incordat și noi slabele nóstre puteri. — Pe cât am reușit s'ajungem in plăcuta poziție, ca să ne putem aseměná și noi »mândrilor secerători«, súnțeți dvóstre chiemați a judecă.

»Am ostenit și noi; dar prin acésta nu ne-am câștigat nici un merit, — fiind că am implinit numai o sântă datorie, — și implinirea datoriei nu are nici un merit!

»Noi am făcut ce am putut! Am invocat musele intru ajutor la lucrarea nóstră, ca prin artele lor, să putem realisă cuvintele poetului: »cântând și jucând invėțăm!«

»Ađi când biserica nóstră ne impune, ca să intrerupem activitatea mult plăcută de până acuma, — și artele in cor, — in tabloul ce urmězá, — (»Omăgiele artelor« după Schiller,) Vė aduc omăgiele lor de

recunoștință pentru binevoitorul dvăstre sprijin și interes, nu voim să ve dicem: »Adio!«, ci măgulite de speranță 'n viitor, ne permitem a ve saluta numai cu un afectos: »La revedere!»

»Incuragiate de buna primire, ce ne-ați făcut la toate ocaziunile, sperăm că 'n scurt ăr ne vom vedea fiecare la locul ce i se cuvine: — ăr pân la aceea »La revedere« ve dorim, ca zelul dvăstre și pe viitor pentru tot ce-i românesc să fie înflăcărat și neseecat, — căci numai prin sprijinire reciprocă și concurență armonioasă vom pute osteni cu succes la mărirea și înflorirea neamului nost!»

Modul și dexteritatea cu care dra presidentă a știut să-și predea vorbirea, a putut servi multora de model. Nu ne-a surprins, că ne-a răpit și emoționat, căci o cunoșcem încă de mult de un rar talent oratoric și artistic.

Aplausele nesfârșite, vtile simpatii și deplina mulțămire a întregului public, fie cea mai frumoasă recunoștință distinselor dre, pentru ostenețele și îngrijirea sa fără sēmën.

In fine tabloul »Omagiile artelor.« De aș fi un fotograf sêu pictor, aș izbuti să prezintez on. cetitori o iconă fidelă a acestui tablou, — pēna inse nemi serveșce nici ca să me pot apropia de acesta vedere feerică.

In înțelesul vorbirii trei presidente, societatea prin acest tablou a voit să mulțămescă publicului pentru interesul ce l'a păstrat debutului societății. Tabloul e luat din operele lui Schiller »Die Huldigung der Künste« și reprezintă artele frumoșe respec. cele 7 deite, — musele: arhitectura, sculptura, muzica, pictura, poezia, dramaturgia și jocul: apoi geniul, o familie de țărani și o cantatrice. — Nu me incumet a lăuda arangiarea, frumșeța și impresia acestui tablou: me mărginesc numai a observa, că Schiller însuși de-ar fi vedut acest tablou fantastic, ar fi mărturisit, că aci-și află ideile sale mai bine personificate, de cum el singur și le-ar fi putut închipui vr'odată.

Dra C. Ianculescu: arhitectura, dra G. Paraschivici = sculptura, dna I. Gurguț = muzica, dna R. Peștean = pictura, dra T. Nedelcu = dramaturgia, dra L. Vlad = poezia, dra V. Iorga = jocul, — erau toate care de care mai frumoșe. In haine albe, ornate cu emblemele artelor și neclântite cum stăteau, și se păreau ca un vis dulce și trecător sêu ca o viziune, de cari numai poveștile noastre populare ne pot spune câte ceva.

V. Alecsandri bardul dela Mirceșci ne spune, că primăvera e o dină închisă într'un arbore, care numai la rațele căldute a sorelui de mai ăsă din buturuga in care a iernat. De-ar fi zărit regele poeziilor pe dra E. Cosgaria = cantatricea, cu ghitara in mână și jos lântuită la picioarele bătrânilor (dra M. Wiltsehck și dl A. Peștean), ar fi dis, că primăvera sa ese din mijlocul diletantelor noastre, mândră ca o dimineță de mai. Aparința drăgălasei noastre cantatrice a pus in uimire și pe cel mai desilusionat privitor!

Nu mai puțin fărmețătoare a fost dra M. Wiltsehck, ca cerșitoare bătrână: amabila domnișora a știut gravă pe fața sa cele mai contrarie trăsături a naturelului ei, numai ca să ne pună înainte un model personificat. Dl Peștean, ca bătrân, dl Proștean, ca tiner și dl A. Cosgaria, ca geniu, au fost cât se pōte mai plăcuți.

Acestei mândre cunune puse pe altarul unei nisuințe și activități dintre cele mai rare, i-a urmat dansul, care a durat pân aproape de ȓori. Hora la care s'au lântuit mai bine ca 30 de țărance și țărani (dame și domni in costume) a deschis calea carnevalului, carele cu tot focul se sbuciumă și grăbiă să

folosescă și minutele ce mai erau inapoi, — ca și cum nu ar fi avut destul in decurs de 11 săptămâni, ca să-și jōce jocul și fărmece mândrele.

Fie-mi permis, ca dintre cei prezinți, să amintesc pe dnele Radulescu, Bredicean, Rezei, Nedelcu, Ianculescu, Cosgaria, Wiltsehck, Proștean, Peștean, Tomieiu etc., drele Radulescu, Cosgaria, Ianculescu, Nedelcu, Wiltsehck, Stefani etc. și dnii Preasfinția Sa dl Popescu archimandrit din Macedonia, dl Wiltsehck major de artilerie, dnii Radulescu, Bredicean, Proștean, Nedelcu, Rezei, Hațeg, Oszlanyi, Paulovici, Salca, dr. Oprea, etc. etc.

Cu toți suntem mândri de succesul frumos al acestei serate, dar și mai mândri de bravii noastre diletanți, cărora le urăm, ca pentru totdeuna să fie insuslețiti de acelaș simțiment nobil, care i-a îmbărbătat ca să pōtă fi mai pe sus decât »Secerătorii voioși« — și le dorim la toate încercările succesul cel mai splendid.

»La revedere!»

— e. — r.

Nașa Trina.

— Piesă cu cântece, jucată in Oravița. —

Noi oravițenii sâmbătă sēra, la 17 martie n. când reuniunea noastră ș-a dat producțiunea sa indatinată de carneval, avurăm ărăș o petrecere din cele mai de laudă. O novitate literară ni-a stat inainte, un vaudeville original, invrēstat cu cântece de Dorn și câteva alese arii româneșci.

Nașa Trina, o venerabilă femeie, iubitōre de tot ce este frumos și ce este folositor nēmului seu, dar și ea vanitōsă ca mai toate surorile ei, se aprinde de dragul doctorului Retezat, tinerul medic din sat, carele i pipăe pulsul și i ascultă palpitul inimii, de câte ori netericitul de corset i cășună amefeli. Nimic mai natural inse decât ca Retezat să fie inamorat de orfana Măriōra, care cu soru-sa Anna numai cât sosise dela creșcere din Bucureșci.

Nașa Trina, nunășită așă, pentru că ea — veduvă cam stătută, este nașa unei întregi generațiuni din sat, primeșce in vizită pe cele doue surori și pe mătușa lor, când ună altă, nașa Trina află, că mătușa ar voi să dea pe Măriōra după uriciosul Buzdug cel bogat. Nașa Trina, inimă duiōsă, inse este de altă părere, până ce Măriōra mărturiseșce, că e îndrăgită de doctorul Retezat, și cu viața nu se mărită după altul. Biēta Trina trebuie să mai audă, că Retezat, care i-a pipăit pulsul și i-a ascultat palpitul inimii, și care i-a dis, că inima i sbocoteșce ca la o fată mare, el ărșuși a mărturisit Măriōrei, că o iubeșce, și o doreșce de soție. — Sērmana femeie cade într'un leșin într'altul. — cu indignațiune respinge sucursul tinerului medic, care soseșce tocmai, când se pregăteșce catastrofa, și vrē să-i ajute; ea il infruntă, că de ce ș-a pus capul mereu pe pieptul ei? de ce i-a dis, că i bate inima ca la o fată mare? de ce a venit la dēnsa purtând cu sine totdeuna miroșuri așă îmbētătoare, — decă nu o iubeșce?

Retezat e incurcat de situațiune și se mărturiseșce, că avea datoria să pună urechia la pieptul ei, pentru ca să aște baterea inimii; i-a dis, că-i bate ca la o fată mare, căci nu se cuviniă să dică altfel, și că miroșul veniă dela iodul desinfectiv, cu care iș impregnă hainele; — cere iertare pentru grava neînțelegere, — căci el cu adevērat o iubeșce ca pe o — mamă.

Mamă?! In momentul acesta intră Crăciun, dirigentul corului de plugari din sat, cu un apel in mână, prin care se cere sucursul publicului la con-

tribuiți pentru reuniunea femeilor române, care are de scop înființarea unei școle de fete în Oravița.

Nașa Trina cade adânc din cerul iluzionilor sale. — Așa este, — ea ar putea mamă să-i fie doctorului Retezat, și în slăbiciunea ei la ce s'a gândit! Redevenită éráș nașa Trina cea înțeleptă, ea se imbie tinerilor logodiți de nașa și cătră iubiții sei săteni se adreséză cam așa :

»Bine, dragii mei, să facem școli pentru fetele noastre, ca să învețe a găti o bucată bună bărbaților lor, să șcie bine economisă, să devină mame bune și înțelepte; eu voi merge când și când la ele și le voi indemnă la învățură și purtare bună, ca în vremea lor să fie mai cu minte decât mine.«

Asta este fabula. Un episod din viață, real cum este viața énsași, fără flosculi de romanticism și idealism.

Greift nur hinein in's volle Menschenleben, — wo ihr's anpackt, dort ist es interessant. Așa va fi gândit de sigur și autorul acestui drăgălaș dramolet, când s'a apucat să scrie în pripă pentru corul nostru un libret original la atâte compozițiuni musicale, de care dispune lumea. — Cu puține dar marcante trăsuri i-a succes a face din nașa Trina o figură tipică; și decă acțiunea eră de o estensiune mai largă și afară de actualitate, Nașa Trina putea să ocupe loc între produsele dramatice mai de frunte la noi. Pentru petreceri ca ceea ce am avut, piesa această cu glumele sale al fresco și apersururile sale lovite, se potrivește de minune; și am regretă foarte, decă autorul s'ar multămi numai cu atata, că ni-a făcut dinți lungi, și ar lăpedă penelul din mână, putend după talentele sale face distinse serviții literaturii, pe lângă specialitatea și în direcțiunea această.

Rolul principal l'a purtat domnișóra Cornelia Pocrean, ca nașa Trina, care cu jocul ei nimerit și cu vocea-i escelentă și puternică atât în soluri cât și în ansambluri a farmecat și entusiasmat auditorul.

Cuartetul cântat de domnișorele Cornelia Pocrean, Iuliana Dragoescu, Elisa Purgar și dna Paleu a fost la înălțimea artei; dênsele au invins greutățile tehnice cu o bravură, încât — mai vedend și uimirea publicului străin, ce a asistat, — ni-au crescut inimile.

Cu laudă trebuie să amintim încă și pe domnișóra Marița Miletici și pe dnii Ion Popa, Sv. Purgar și G. Jian, cari au contribuit bărbătește la succesul producțiunii.

Producțiunea s'a finit cu o horă în cor micst, bisată ca și celelalte cântece din Nașa Trina.

Așa producțiune dela diletanți, diceau niște entusiasți, n'a vedut încă Oravița.

Când ultimele vibrațiuni ale acordurilor dispărură, se ridică éráș un vifor de aplause și vii esclămări după autorul piesei, cari nu voiau să incete, — până étă, perdéua se desface, și intimpinat de cordiale strigări: »să trăéscă«, se ivește pe scenă președintele reuniunii, vrednicul și harnicul tiner, — medicul dr. George Vuia, autorul piesei.

Au urmat apoi joc și veselie — numai așa, — până cătră diuă.

✱

Cronică vienesă.

(«Othello» a lui Verdi. Știri dela operă. Burgteatru. Bârsescu în Denise. Fridrich Haase. Friedrike Gosmann. Mikado.)

Încă în anul 1855 preocupă pe maestrul Verdi ideea de a pune în musică pe Othello, inse temenduse ca să nu vie în conflict cu Rossini, se lăsă de acest plan și tôte încercările ce le făcură amicii sei,

furé zădarnice. Cum totuș se realisă ideea maestrului, se istorisește: Verdi dirigiă requiemul seu în folosul celor inundați în Ferrara. După finea acestei producțiuni grandioase, în care maestrul stă mai pe sus decât în tôte operile sale, dete un prând, la care luară parte artiștii ce au cântat și mai mulți amici. Aceștia rugară pe maestrul de-a lucră o piesă nouă. Verdi le respinse cererea, inse soția sa observă că numai un sujet de al lui Shakespeare ar fi punctul de atragere, ce ar putea indemnă pe maestrul la un op nou. Editorul Ricordi merse îndată la poetul Arigo Boito și după doué zile presintă maestrului un scenar complet al lui Othello, ținendu-se în tôte strict de Shakespeare. De atunci Ricordi tot indemnă atât pe Verdi, cât și pe Boito, de a începe și fini cele planisate. În tot anul trimita lui Verdi ca dar de Crăciun un negru de chocoladă la început acesta fu mic, apoi luă dimensiuni tot mai mari. Verdi declară în fine, că va începe a lucră și Boito trebui să prelucreze din nou libretul seu. Verdi se închise în chilia sa și în 14 luni Othello fu gata. Maestrul fini primul act în decurs de doué săptămâni în Montecatini, restul în Sant' Agata. Prima reprezentațiune avu loc în Mailandia în anul trecut.

Textul operei e lucrat de Boito cu multă măestrie, poetul se ținú strict de Shakespeare, singură scena unde țerencile aduc donuri Desdemonei e inventată, apoi câte o scenă e prelucrată, alta scurtată, așa după cum pretinde opera. Actul prim a tragediei lui Shakespeare e lăsat afară și libretul începe cu actul al II-lea cu sosirea lui Othello în Cipru.

Scena reprezintă un castel, din apropierea căruia e o priveliște frumoasă spre mare. Galerele venețiane se ved cum se luptă cu valurile și viforul turbat. Othello, carele a invins pe superbii turci, se rentorece în port. Viforul încétă. Jago începe actul resbunării sale, nebunind și făcend promisiuni lui Rodrigo și cu pocalul în mână ațită pe Cassio contra lui Montano, carele apoi e rănit de Cassio. Othello vine și Cassio își perde rangul. Finea actului e un duet între Othello și Desdemona, cari apoi ținendu-se îmbrățoșați se îndréptă spre cestel.

Actul al II-lea se petrece într'o sală a castelului. Jago sfătuește pe Cassio ca să roge pe Desdemona, ca dênsa să vorbescă pentru el cu Othello. Cassio merge înaintea Desdemonei ce se ivește în grădină și vorbește cu dênsa. După un monolog demonic al lui Jago, urméză scena acestuia cu Othello, în care stérnește jalușia acestuia. Într'aceea în grădină apar copii și țerence și aduc donuri Desdemonei. Mai târđiu apare Desdemona însoțită de Emilia în sală și rógă pe Othello ca să ierte pe Cassio. Othello se infuriă, dice că e bolnav, Desdemona voește să-i lege capul cu batista sa, Othello aruncă batista, Emilia o rădică. Desdemona se rógă, neșciund ce i-a greșit și pecând Othello numai cu greu se reține, Jago ia batista dela Emilia și o ascunde la el. Urmédă apoi un quartet și după acesta un duet, în carele Jago împărtașește lui Othello, că a vedut batista Desdemonei în mâna lui Cassio. Actul se finește cu un jurământ de rēsbunare.

Actul al III-lea ne conduce în sala cea mare a palatului. Othello cere batista dela Desdemona, confusiunea ei întărește bănuéla în inima sa; Jago chiamă pe Cassio, vorbește cu el, și Othello, carele e ascuns, vede batista în mâna lui Cassio. După ce se departă Cassio, Othello dice că e decis a ucide pe Desdemona, Jago i dă sfat să o sugrume în pat. Într'aceea apar solii Veneției, cari anunță denumirea lui Cassio de guvernator în Cipru și chemarea lui Othello în Veneția. Othello observă un moment fiecare mișcare, privire și cuvânt al Desdemonei, care vorbește foarte

amicabil despre Cassio, apoi se aruncă spre dâna, o dobără la pământ, o blastemă și cade amețit. Pecând din afară se aud strigătele: »Heil Othello! Ehre dem Löwen Venedigs«, pe atunci Jago strigă sarcastic arătând spre Othello: »Da liegt der Löwe!« Perdăua cade.

Actul final ne arată chilia de dormit a Desdemonei, cu pat, oglinzi etc. E noapte. Emilia e ocupată cu stăpâna ei, care plină de amintiri și presimțiri triste, cântă cântecul salciei. Emilia se departă, Desdemona cântă un Ave Maria, apoi se culcă. Othello intră, o întreabă că rogatu-s'a, decă nu, să se rōge. I impută iubirea cu Cassio și o invinuește, că i-a dat batista. Desdemona voește să se justifice, el inse o apucă și o sugrumă. Intr'aceea vine Emilia și anunță, că Cassio a ucis pe Rodrigo. Othello recunoște că a ucis pe soția sa. La strigătul Emiliei apar Cassio, Jago și Montano. Ultimul descopere totul. Jago fuge și Othello se străpunge cu pumnalul.

Musica lui Verdi in Othello se deosebește foarte de celelalte opuri ale sale și principiul artistic, de carele e domnit măestrul, este ceta al dramei musicale a lui Wagner. Partitura e lucrată cu multă profunditate, e foarte variă in coloritul tonurilor și a simțământului și e caracterisată de o multime de combinațiuni ritmice și instrumentale. In general musica in cele trei acte se pare o problemă nedeslegaveră, e foarte sgomotōsă și motivele principale sânt cele ale tragediei lui Shakespeare: jalușia, rēsbunarea, urași erupțiunile demonice ale simțământului. Abia actul final conține unele partii lirice, inse și acestea sânt compuse in forma unui arios și acompaniarea lor are multă asemănare cu cele din Lohengrin și Tannhäuser. Cea mai mare parte din partitură e plină de intervale bizare, combinațiuni de tonuri artistice, declamațiune plină de efect, cu acompaniare rafinată de orchestru și de un sgomot mare vocal și instrumental. Orchestrul nu e tractat in mod simphonic și așa genial ca la Wagner, e mai mult in mod decorativ.

Opera nu are nici o ouvertură, se incepe cu o disonanță puternică, care in sunetul variu și sgomotos al orchestrelui și strigătele pline de frică a poporului ilustrează furia furtunei pe mare. După corul caracteristic al țerenilor in giurul focului urmază un cântec al lui Jago, carele amintește încâtva la cel al lui Mephisto in Faust a lui Gounod. Duetul final intre Othello și Desdemona in Ges dur are un colorit poetic și in ceea ce privește acompaniarea, este compus intr'un mod foarte frumos și plin de simțământ. Actul al doilea se caracterisază prin motive pline de ură, rēsbunare și jalușie ațitată. Monologul lui Jago nu e prē reușit, corul țerenilor resună foarte armonios și vocile sonore a pruncilor contrastază foarte cu scenele viitoare. Quartetul intre Othello-Desdemona, Jago și Emilia, in carele intocmai ca și in cel din Rigoletto și Trovatore sânt motive brilante, este foarte reușit și duetul final e plin de energie și face impresiune mare asupra publicului. Un numer interesant in actul al III-lea este tânguirea plină de simțământ a lui Othello, apoi scena interesantă intre Jago și Cassio și Othello cel ascuns; urmază unele scene, ce amintesc la unele pasage din Aida, apoi un septet spectaculos cu cor, nu prē armonios și scena finală dramatică, in care cade Othello in ametelă. Actul final este cel mai frumos și totodată și cel mai bun. Primele scene sânt pline de melancolie, balada salciei este cu mult mai armoniosă decăt ceea a lui Rossini in opera sa ce pōrtă asemenea titlu. Ave Maria e numerul cel mai splendid al partituri, așa cu simțământ și așa mișcătoare încă nu a compus marele măestru! Cu aparința lui Othello incepe erăș sgomotul orchestrelui, ceea ce urmază apoi e mai mult scenărie. Scena sugru-

mărei e foarte scurtă, inse produce efect mare. Așa de inventios in arii ca in Trovatore, Traviata nu a fost Verdi de astă-dată, inse măestrul a creat un adevărat op artistic.

Represințațiunea acestei opere interesante s'a făcut in 14 a l. c. aici și avu un succes mare. Directorul Jahn a studiat și dirigiat opera cu multă măestrie. Orchestrul și corul fu eminent. Dnul Winkelmann interpretă și cântă partia grea a lui Othello intr'un mod dramatic estraordinar. Dșora Schläger cântă partia Desdemonei cu succes mare, cu deosebire in actul final fu foarte bine și făcu efect cu puterea ei dramatică in cânt și cu pianissimo cel frumos in Ave Maria. Domnul Reichmann interpretă pe Jago intr'un mod diabolic. Dōmna Caulich ca Emilia și dnul Schröder ca Cassio furē foarte bine. Costumele de Gaul furē foarte splendide, decorațiunea actului prim și final, pline de efect.

***

In operă debutază baritonistul Buls ca ōspe in »Zampa« și ca Petru I in opera »Tzar und Zimmermann.« Dna Lucca care intreprinsese o călătorie artistică prin Germania, s'a rentors erăș aici și va mai cântă in operă încă de vr'o câteva ori ca ōspe. Va cântă in Faust, Gioconda și Tribut. Dna Sembrich incepe debutul ei in 1 aprilie ca Lucia, va cântă in limba italiană.

In Carlteatru a debutat cu succes mare dnul Fridrich Haase, director la teatrul din Dresda. Producțiunea artistului ca Rlingsberg in piesa lui Kotzebue a fost foarte genială și a dat dovadă despre talentul seu eminent. In piesa lui Bulwer »Richelieu« interpretă artistul cu multă înțelegere și artă rola renumitului cardinal Richelieu și il caracterisă pân in cel mai mic detai. Influița sa in politică, asupra rivalilor sei, asupra regelui Ludovic, tōte aceste i reușiră lui Haase in rola sa caracteristică de minune și jocul seu genial fu admirat. I se presintară cununi și buchete și stōrse salve de aplause. Organul lui Haase nu e prē puternic, inse tot cuvântul seu, tot gestul, tōtă mișcarea sa pe scenă e artă. Ca Noel in »Frica de bucurie« seceră Haase încă multe triumfe, asemenea ca marquis in piesa lui Sandeau »Domnișōra de Seigliere.«

Tot pe acestă scenă debută și dna Fridrike Gosmann, actriță dela teatrul regesc din München. Artista a debutat de trei ori ca Nora in piesa »Nora« de Ibsen, in folosul deosebitelor societăți. Dna Gosmann, un talent dramatic estraordinar și totodată și naiv, a aparținut odiniōră burgteatrului și incântă publicul in piesa »die Grille.« In Nora interpretază artista cu multă înțelegere și naturalitate pe soția ușuratecă a unui avocat. Artista frapază cu jocul ei natural și arată totodată pe mama iubitoare și soția ușuratecă, ce a imprumutat bani fără șcirea soțului seu . . și subseris un nume fals. Frica ei, neliniștea și tēma ca să nu alle soțul ei secretul, apoi la fine cum acesta allă totul și cum acēsta e cauza, de soția sa-l părăsește, furē interpretate de dna Gosmann și dnul Gunz, asemenea actor in München, cu multă artă. Artista a fost salutată cu aplause și cununi; după fiecare act, in care jucă cu mult spirit, artă și naivitate, fu chemată de nenumerate ori. După actul al II-lea cădū pe artistă o ploie de buchete mici și deasupra capului ei apărū o ghirlandă ce purtă inscripțiunea »Fridrike Gosmann.«

In zilele acestea va debută tot aici Albin Svoboda, actor dela teatrul din Dresda, in piesa »Unser Doctor«, apoi dna Niemann Rabe.

***

In Burgteatru a avut succes mare tragedia »Der Fechter von Ravenna« de Halm cu dna Wolter ca

Tusnelda. Marea tragediană a interpretat această rolă cu măestria ei îndatinată și atât ei, cât și dnului Robert ca Caligula, li se aduseră ovațiuni.

Dșóra Bărsescu a jucat în 19 a l. c. primadata rolă Denisei. Artista a fost foarte bine și atât în actul al doilea în scena cu Marta, cât și în actul al III-lea în scena cu contele André, avu momente interesante și storse aplause.

Alătura cu geniala artistă escelară dnul Robert ca André, dna Gabilon și dșóra Hohenfels ca Marta. Dșóra Bărsescu va jucă una din rolele principale în piesa lui Saar »Tassilo«

Teatrul »an der Wien« atrage publicul cu opera Mikado, care e înscenată într'un mod splendid. Personalul e escelent și dșóra Collin ca Jum Jum foarte bine. În aprilă va debută pe această scenă personalul operei din Praga. Se va cântă italienește și se vor da operele Trovatore, Rigoletto, Traviata. Cu această ocaziune se va presintă publicului de primadata tenoristul Alberti.

Concerte interesante deteră dșóra Hermine Spies cu o programă variă, apoi dnul Reichmann o seriă de cântece și balade și renumitul celist David Popper a anunțat un concert. Pianistul Rosenthal dete un concert interesant în sala Bösendorfer. Multe piese le repetă la cererea și la aplausele publicului.

Valeriu Rusu.

Frideric III.

— Portretul pe pagina 137. —

Noul împărat al Germaniei, Frideric-Vilhelm, care va purtă în istorie, ori cât de scurtă va fi domnia sa, numele de Frideric III, este născut la 18 octombrie 1831. Prin urmare, are aproape 57 de ani. Dar cu băla îngrozitoare, care l'a ținut atâta timp nemișcat la San-Remo, de unde a plecat aproape în agonie, ețatea lui nu mai contěză, căci ori cât de tiner ar ficineva, este în totdeuna bătrân când are să möră.

Ca toți principii și mai cu sēmă principii germani, fu destinat din copilărie la cariera armelor și trecu c'o mare repeđiciune prin primele grade, astfel că la dece ani fu sub-locotenent. Dar de și fu un militar serios, n'avea nimic din ceea ce caracterisă spiritul soldatului prusian. Iubind literile și artele, crescut în acea curte încântătoare dela Weimar, plină încă de suvenirile lui Goethe, amic al păcei, c'un caracter blând și simplu, își atrase alecțiunea tuturor acelora cari se apropiau de el, și deveni îndată popular.

În timp de câțiva ani, călători și visită tôte capitalele Europei. În 1858, se căsători cu principesa Victoria, fiica cea mai mare a reginei Engliterei, principesa regală a Mării-Britanii și-a Irlandei, ducesă de Saxa. născută în 1840.

Prima campaniă a principelui Frideric fu campania Danimarcei, campaniă fără glorie, în timpul căreia nu putu să-și desvolte talentele de general. Rolul lui fu mai însemnat în rebelul din 1866, în contra Austriei și-a Statelor germane confederate. Ca comandant șef al armatei Oderului, contribuī cu persoana sa la victoria dela Sadova. În anul următor, în luna lui iuniu, merse la Paris pentru a visită espozițiunea universală și i se făcu cea mai strălucită primire de cătră Napoleon III.

În 1870, avēnd comanda corpului al treilea de armată, compus de trupe prusiane, bavareze, wurtembergeze și badeneze, își părăsi cartierul general dela Landau la 4 august pentru a se îndreptă spre Wissembourg, unde tăbărise generalul Abel Donay și pe care-l atacă cu 80,000 ômeni. Generalul Donay, ne-

avēnd să-i opună decăt 10,000 soldați, fu cu deseversire sdrobot, cu tötă opunerea lui vitejescă.

La 6 august, Frideric-Vilhelm, care își urmă calea înainte, intēlni la Froeschwille, lângă Reichshoffen, corpul de armată al lui Mac-Mahon. Se șcie care fu rezultatul acestei îngrozitoare ciocniri. Lupta ținū dela șapte ore diminēța până la orele patru sēra. Trupele franceze, fiind tot inferiøre la număr, înfrante de focul artileriei prusiane, trebuiră să bată în retragere spre Laverne. În sēra acelei bătălii, principele, vedēnd cum defileză prizonerii francesi, își descoperi capul și se ăice că rosti aceste nobile cuvinte, adresându-se cătră statul seu maior: »Salutați, domnilor, curagiul. N'am vēđut în viața mea nimic atât de brav ca pe acești soldați pe cari norocul i-a tradat.«

De altmintrelea, scrie un ăiar frances, se cuvine d'a aduce omagiu caracterului acestui principe, care făcu tot ce-i stete prin putință pentru a mai micșoră grozăveniile rebelului. Se mai ăice încă că blamá în termini foarte viui, prădăciunile și incendiile, și se adaugă că ar fi ăis într'una din ăile lui Moltke: »Prin această faceți un rebel nu în contra Franciei, ci în contra civilizațiunei.«

Se mai spune asemenea pentru lauda sa, că ordonă să se facă în totdeuna onorurile militare oficerilor generali ai armatei franceze găsiți morți pe câmpul de luptă, seu cari muriseră în ambulantele germane.

După Reichshoffen, principele Frideric-Vilhelm urmări pe Mac-Mahon până la Yngwiler și incepū lupta în Vosgi, pe când mareșalul bătea în retragere spre Châlown, acoperind astfel aripa stângă a armatei prusiane care operă în contra lui Bazaine. Schimbându-și atunci direcțiunea, se sfortă să încungiure pe Mac-Mahon, care se îndreptă spre Sedan, înaintând în marș forțat prin Commercy, Barle-Duc și Vitry, în această parte atât de strinsă între Aube și Marna. Se șcie bătălia care a ținut patru ăile dela 30 august până la 2 septembre și care a avut de rezultat trista capitulare dela Sedan. »Fritz al nostru«, cum il numiă familiar regele Prusiei, tatăl seu, în telegramele pe cari le adresă reginei Augusta, a contribuit foarte mult la isbānda acestor ăile îngrozitoare. Atunci se îndreptă spre Paris, pe care il încungiură și presidă tôte operațiunile asediului.

La 28 octombrie, regele Prusiei într'o scrisore dată din Versailles, reamintind victoriile principelui regal, il numi general-feld-mareșal.

Din căsătoria sa cu principesa Victoria, a avut mai mulți băeți și mai multe fete. Fetele au stat pe lângă dēnsul la San-Remo; cât pentru fiul seu cel mai mare, astăđi moștenitorul imperiului Germaniei, el incepuse deja să-și scompteze succesiunea și încercă să jöce rolul de împărat, pe când tatăl seu se află în mânăle medicilor ș-ale chirurgilor.

Principesa Victoria a avut în totdeuna o mare influință asupra principelui, și în mare parte Frideric-Vilhelm datoreșce soției sale acest spirit liberal prin care s'a deosebit de ceilalți membrii ai familiei sale. Acesta a făcut ca principesa să nu fie nici odată iubită de cei cari încungiurau pe împăratul, și în particular, Bismarck a urit-o totdeuna pentru opozițiunea ce-i făcea.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Șciri literare și artistice. Dl Titu Maiorescu va scöte la lumină în curēnd tomul al doile de »Critice«, și un volum de »Aforisme« de Schopenhauer. — Dl Duiliu Zamfirescu a dat sub tipar un volum de »Novele.« — În Bucovina se vor-

beșce de înființarea unui diar politic românesc. care ar eși la Cernăuți. — *Dl Ioan P. Papiu*, preot în Gherla, a publicat acolo un volum nou de »Cuvântări bisericești.« — *Sculptorul Storck* din București a spus acolo în magazinul dlui Darmat din fața grădinei Episcopiei bustul poetului Bolintinean.

Miron Costin. După un nou an de muncă, dl V. A. Urechia, a scos la lumină 'n București tomul al doilea din operele complete ale lui Miron Costin. Acest volum de 656 pagine cuprinde: Istoria de crăie unгурescă, descoperită de dl Urechia; O poemă în versuri polone și 'n traducere română despre poporul Moldovei și al țării Muntenesci, care s'a decopiat din biblioteca Ceartoryski, prin mijlocirea dlui I. Bian; Graiul solului tătăresc către Alesandru Machedon, o traducere: Orațiuni în latinește și polonește, cu totul inedite; Fragmente istorice și documente; Diverse poezii: Mormântul Costinilor. Note însemnate completează și facsimile numeroase ilustrază cartea. Dintre aceste amintim: autografa scrisore a lui Miron Costin către Cantemir-vodă, Biserica din Brănișteni, Tergoviștea la 1595 etc. »Atât puturăm! — incheie dl Urechia precuvântarea sa. Facă tinerii mai mult și mai bine; mai cu dragoste ei nu vor face!« Cartea e tipărită sub auspiciile Academiei Române și cu ajutorul ministerului cultelor și a instrucțiunii publice din București. De sigur e una din cele mai prețioase publicațiuni ce au apărut de curând.

Din edițiunile Academiei Române primirăm di-
lele trecute o broșură, care cuprinde: O scrisore autografa dela Mihai Vitezul. Stégul lui Șerban-vodă Cantacuzino. Nove impresiuni numismatice române. De dl Dimitrie A. Sturdza. Cu o stampă. Documentul dela Mihai Vitezul, reprodus în facsimile heliografică, este o scrisore autografa a marelui Domn și se compune din trei rânduri, sub cari se află pus cu cernelă sigilul domnesc cel mic. Cuprinsul acestei scrisori este: »† Rogu-me Măriei Tale să crești pe omul nostru, pre Gligorie Postelnicul ce Ve va grăi.« Originalul acestui autograf se află în biblioteca Academiei Române. Stégul lui Șerban-vodă Cantacuzino (1683) se află în muzeul regesc din Drezda între obiectele provenite dela asediul Vienei de către turci la 1683. El a aparținut trupelor lui Șerban-vodă Cantacuzino, cari erau aședate sub zidurile Vienei lângă oștea turcască și a fost cucerit cu alte lucruri de ale turcilor. Stindardul a fost fotografiat de dl V. Alecsandri. Sub titlul »nove impresiuni numismatice« învătăatul autor dă o relațiune completă despre starea actuală a numismaticei românești.

Biblioteca populară bucovinénă. Din această publicațiune, menită a răspândi gustul cetirii române și 'n Bucovina, a apărut de curând broșura a 8-a. Această conține: »Norocul unui Satulmărean«, o istorie pentru popor. Prețul 80 cr. De vânzare în editura librăriei Romuald Schally, în Cernăuți.

Diaristic. *România viitoare* se numește un nou diar politic, care a apărut la Brăila. — *Democrația*, diar nou, a apărut la București luna trecută.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Sciri teatrale și musicale. *Dra Aurelia Chițu*, sosind din Italia acasă la Craiova, are să dea acolo în curând un concert. — *Dra Bărsescu* studiază erăș un rol, în care va debută în luna viitoare.

Teatrul Național din București. A început seria beneficiilor. Pe 17/29 martie s'a anunțat »Fatinița« în beneficiul dlui Petrescu; pe 19/31 martie »Hoții« în beneficiul dlui Notara; pe 23 martie (4 aprilie) »Maria Stuart« în al dnei Aristița Roman-Manolescu. S'au

mai jucat: »O scrisore perdută« și »O nôpte furtunosă« amândouă de Caragiali. S'a deschis și opera italiană, care e destul de bună.

Musicali noue. La Gebauer în București a apărut: Plâng amar, romanță, de Franchetti; Nu me uită, polca de Ivanovici; Hora vânătorului, de Ventura; Dimbovița, sêrbă nouă, de Gh. Dincu; Sărutatul, romanță, de G. Cavadia; Suvenir de Huși, Vals de Gruber; Hora Carpaților, de Kratochwill sen.; Zoe valse, de Kratochwill jr.

Revistă teatrală esternă. *Parsifal*, opera lui Wagner, conform testamentului autorul, nicăiri nu se pôte represintă, decât numai la Beyreuth; acuma sosi șcirea, că opera acesta se va jucă la tómnă și 'n New-York. — *Un teatru notător* se construiește la New-York, care se compune pe 140 de luntre legate de oaltă și va cercetă orașele de pe malul riului Misisipi.

CE E NOU?

Sciri personale. *Impărătesa-regina Elisabeta* petrece de vro doue săptămâni în Anglia, pentru căutarea sănătății sale. — *Regele și regina României* în duminica trecută au sosit acasă la București din Berlin, petrecând pe cale o di și la curtea din Viena, unde au fost întimpinați foarte alabil. — *Dl Ion Ghica*, ministrul resident al României la Londra, a sosit la București, ca să ia parte la sesiunea generală a Academiei Române. — *Dl Iosif Roșca*, fost comisar de poliție în Alba-Iulia, a fost numit căpitan al acelu oraș. — *Dl George Bertoja*, candidat de practicant la poștă și telegraf, a fost numit practicant. — *Dl Radu Borozan*, aspirant de oficiant-ajutător la poștă și telegraf, a fost numit oficiant-ajutător. — *Dl Alesandru Popșor*, oficiant de cl. II la curtea de compturi, a fost numit revisor de cl. II. — *Dl Radu Dragiu*, oficiant de cl. II, la curtea de compturi, a fost numit oficiant de cl. I.

Hymen. *Dl Nicolae Mladin*, pretor în Radna, la 18 martie s'a cununat cu dșora Livia Dimitrescu în Radna. — *Dl George Pocrean*, absolvent de montanistică, s'a logodit cu dșora Cornelia Pocrean în Oravița-montană. — *Dl Titu Trifu*, absolvent de teologie în diecesa Gherla, s'a cununat cu dșora Victoria Pop, fiica protopopului Teodor Pop din Ortelec.

Academia Română deschidându-și la 3 aprilie nou sesiunea generală, găsim potrivit să publicăm de asta-dată personalul delegațiunii. President al Academiei Române dl M. Cogălnicean; vice presidenti, din secțiunea literară dl B. P. Hașdêu, din secțiunea istorică dl G. Barițiu, din secțiunea științifică dl St. Fălcoian, secretar-general pe 7 ani (1884—1891) dl D. A. Sturdza. Personalul secțiunilor: 1, Secțiunea literară. President dl G. Chițu, vice-president dl B. P. Hașdêu, secretar pe 7 ani (1883—1890) dl G. Sion, membrii secțiunii sânt cei numiți în nr. trecut. 2, Secțiunea istorică: president V. A. Urechia, vice-president dl Papadopol-Calimach, secretar pe 7 ani (1887—1894) dl Vasile Maniu; membrii sânt numiți în nr. trecut. 3, Secțiunea științifică: president dl P. S. Aurelian, vice-president dl St. Fălcoian, secretar pe 7 ani (1886—1893) dl Gr. Stefanescu. Etă și personalul comisiunilor: 1, Comisiunea permanentă a bibliotecii se compune din secretarii celor trei secțiuni. 2, Membru conservator al colecțiunii numismatice e dl D. A. Sturdza. 3, Comisiunea pentru cercetarea cărților tipărite intrate la concurs: din secțiunea literară dnii T. Maiorescu, B. P. Hașdêu, N. Quintescu; din secțiunea istorică dnii G. Barițiu, D. A. Sturdza, A. Papadopol-Calimach; din secțiunea științifică dnii N. Cre-

țulescu, Em. Bacaloglu, Gr. Cobălcescu. 4, Comisiunea pentru cercetarea studiului manuscris »Nunta la Români«, dnii G. Barițiu, B. P. Hașdêu, I. Caragiani 5, Comisiunea pentru revisuirea regulamentului general: dnii D. A. Sturdza, T. Maiorescu, dr. D. Brândza. 6) Comisiunea pentru explorările dela Cucuteni: dnii V. A. Urechia, A. Papadopol-Calimach, Gr. Cobălcescu, Gr. Stefanescu.

Processe de pressă. Dl general Traian Doda a primit actul de acusațiune; procesul se va pertracta înaintea tribunalului din Caransebeș. — *Processul de pressă al »Calicului«* se va pertracta în 4 aprilie la tribunalul cu jurați din Cluș; acușatii sânt: redactorul răspunzător Ioan Popa și autorul scrierii incriminate preotul Mihail Pocean din Lugoș. Scrierea incriminată este o poesie »Doine cebre« din nr. 9 de an al »Calicului«, care cântă alegerile de deputați și prin care procurorul găsește calumnie și ofensă de onore contra dlui Petru Corcan, vice-notar comitatens la Lugoș.

Conferințe literare. Dl Barbu Stefanescu dela Vrancea a ținut duminică la Ateneul din București conferința sa »Calitățile și defectele țeranului român.« — Dl V. Lascar a ținut joi tot acolo o conferință intitulată »Socialismul de stat.« — Dl G. Stănescu a ținut la cercul agricol din Craiova o conferință asupra »producțiunii vinicole a țării.« — Dl Gr. Maniu a ținut joi, la 16/29 martie, tot la Ateneul din București, conferința sa despre »Ronsard și epoca lui.« — Dl dr. N. Garoflid a anunțat pe ați duminică, tot în acel local, conferința sa: »Hypnotismul, sugestiunea hipnotică, din punctul de vedere al științei și al legilor.«

Alegeri pentru sinod. In diecesă Caransebeș alegerile pentru sinodul diecesan s'au ficsat astfel: cele preoteșci pe 22 martie n., cele mireneșci pe 25 martie n., ăra în 1 aprilie n. se va face scrutiniul alegerilor mireneșci.

Turburări la București. Luni s'era s'au întemplat în București niște turburări regretabile, cari s'au repetat și a doua zi. In s'era primă tumultul a mers spre palatul regal, cerând audiență care inse i s'a refusat, ăr ostașii l'au imprășciat. A doua zi tumultul a mers la cameră, unde s'a incaerat cu oștirea. Un glonț dintre manifestanți omori pe un ușier. Cățiva deputați și diariști din opoziție au fost arestați.

Oglinda lumel. Împăratul Germaniei a însărcinat printr'un ordin pe principele moștenitor a resolvă toate afacerile de guvernare ce au să fie rezolvate prin împăratul, să subscrie în substituirea acestuia, fără d'a avé trebuință de o imputernicire specială pentru singuraticile casuri. — In Bulgaria lucrurile stau baltă; prințul Coburg stă încă tot acolo; mămă-sa principesa Clementina s'a dus în s'epțiemăna trecută la Paris, ca să contracteze un împrumut. — Dl I. C. Brătian a declarat în cameră, că România n'a încheiat nici o alianță cu Germania, Austro-Ungaria și Italia; programa politice române este să nu provôce pe nimeni, să nu jignescă interesele nici unui stat, dar să-și apere ale sale când sânt atacate.

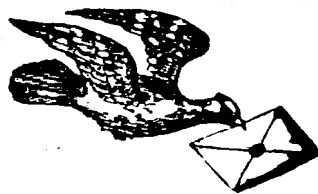
Institute de credit. Albina din Sibiu ș-a publicat bilanțul anului trecut; conform acestuia, profitul curat al anului trecut este 43,221 fl. 43 cr. — Perșeinu, asociare de credit și păstrare din S'eni, comitatul Sătmar, a avut în anul trecut un profit curat de 441 fl. 76 cr.

Solri scurte. Alumneul român din Timișora va ținé la 15/27 aprilie adunare generală estraordinară, convocată de presidentul dl Meletie Dreghici. — Guvernul român a revocat decisiunea prin care s'a expulsat din țără dnii Ocășan și Ciurcu. — *Episcopii*

din România s'au intrunit la mitropolitul primat din București, unde au discutat mai multe cestiuni relative la îmbunătățirea clerului mirean; s'a decis să se stăruie, ca ministrul cultelor să prevédă spre scopul acesta în bugetul seu o sumă 6re-care; guvernul este dispus a face acesta. — *Regina Engliterei*, însoțită de principesa Beatrice și de principele Battemberg, a sosit la Florența. — *Moștenitorul de tron al Greciei*, principele Constantin, cu ocasiunea petrecerii sale la Berlin, a pețit mâna principesei Sofia, fiica cea mai tineră a împăratului Frideric, care s'a și învoit; mirele e de 20 ani, mirăsa de 18. — *La București* direcțiunea lucrărilor de fortificațiune a decis ca la 1/13 aprilie să începă construirea încă a cinci forturi. — *Episcopul Strossmayer* la 19 martie ș-a serbat iubileul de 50 de ani ai preoției sale; cu asta ocasiune el a dăruit 20,000 fl. pentru înființarea unei facultăți de medicină la universitatea din Agram întemeiată de d'ensul, apoi 10,000 fl. pentru întreținerea galeriei de tablouri. — *O noua cale ferată* se va clădi dela Z'elau spre Jibou de-alungul Someșului până la Deș. — *Statua Mariei Terezia* s'a desv'eli la Viena în ziua de 13 mai, în fața împăratului și a familiei imperiale. — In Oporto, Portugalia, a ars teatrul Bagues, în urma esplosiunii de gaz; au perit familii întregi, pân' acuma numărul morților scoși se urcă la 66. — *Un român de 115 ani* a murit de cur'end la Bodza în Ardeal. — In China a fost un gróznic cutremur de pământ, care a cutropit mai multe orașe ș-a omorit peste patru mii de 6meni.

Necrol6ge. Constantin Bălănescu, artist dramatic la Iași, care a făcut parte și din trupa lui Pascaly, când acesta a doua 6ră a vinit în părțile n6stre, a murit în s'epțemăna trecută la Iași. — Ana Cergedi, fiica dlui Ioan Cergedi, jude la forul de apel din Mureș-Oșorhei, a încetat din vi'etă în etate 18 ani. — Nicolae Moga, veteranul paroc al Seliștei de lângă Sibiu, născut la 1797, servind 10 ani ca inv'etător și 55 ca preot, a murit în luna trecută. — Bela Perczel, presidentul curiei regeșci, mai de mult fost ministru de justiție și president al casei deputaților, a murit în Budapesta.

Poșta Redacțiunii.

Hernals Hauptstrasse. A sosit târziu, ca totdeuna, pentru numărul trecut. De ce nu le trimiți cu vr'o doue zile mai de grabă?

Dorința mea. Forma lasă mult de dorit.

Dlul D. St. »Francillon« a sosit. I vom face loc îndată ce

va fi cu putință.

Versurile: Incătrău, La Orcus, Érna, Elvira, Nu o mai iubesc, nu se pot întrebuiță.

Drei A. A. R. in A. Dv aveți dreptate. Ilustra aut6re își scrie opurile în limba germană.

H. Se vor publică toate. Așteptăm novela.

Iași. Scris6rea va urmă în nr. viitor, căci în acesta n'a mai fost loc.

Călindarul s'epțemănei.

Țiua s'ept.	Călindarul vechiu	Călind nou
	Duminica 2 Ev, dela Marcu c. 2, st. 1, gl. 2, a inv. 10	
Duminică	20 Sântii uciși în m. Sin.	1 Apr. (+) Pasci
Luni	21 Par. Iacob	2 (+) Francisc
Marti	22 Mart. Vasilie	3 Richard
Mercuri	23 Cuv. Nicolau	4 Ambrosiu
Joi	24 Zaharie	5 Hoseas
Vineri	25 (+) Bunavestire	6 Celest
Sâmbătă	26 Sob. Arch. Gavril	7 Eugesibiu